

نهمین کنگره ملی مهندسی شیمی ایران

مروری بر وضعیت نشر مقالات علمی در جامعه مهندسی شیمی ایران

نظام‌الدین اشرفی‌زاده

دانشکده مهندسی شیمی، دانشگاه علم و صنعت ایران، نارمک، تهران ۱۶۸۴۶

دانشگاه علم و صنعت ایران
۳-۵ آذر ماه ۱۳۸۳

ashrafi@iust.ac.ir

چکیده

جامعه مهندسی شیمی ایران یکی از مجموعه‌های فعال در بخش فنی و مهندسی کشور است که سالیانه محصولات و نتایج تحقیقات و عملکرد علمی خود را طی مقالات متعددی به سمع و نظر مخاطبان می‌رساند. مجموعه این انتشارات در قالب مجلات علمی ترویجی، مجلات علمی پژوهشی و مجموعه مقالات همایش‌های ملی و بین‌المللی ارائه می‌گردد.

در این مقاله سعی شده است مشخصات نشریات و همایش‌های مرتبط با تخصص مهندسی شیمی مورد شناسایی و ارزیابی قرار گیرند. همچنین آمار نشریات و مقالات علمی کارشناسان مهندسی شیمی در حد اطلاعات موجود مورد مرور و بازنگری قرار گرفته‌اند. در ادامه مقاله برخی نقاط قوت و ضعف ساز و کار موجود مورد بررسی قرار گرفته است. با توجه به اطلاعات موجود، حداقل ۲۰ خبرنامه و نشریه علمی خبری، ۳۰ نشریه علمی ترویجی، ۲۰ نشریه علمی پژوهشی، و بیش از ۲۰ همایش ملی برای انتشار اخبار و محصولات علمی مهندسان شیمی کشور مورد استفاده قرار می‌گیرند. همچنین آمار انتشارات مقالات ISI اعضای جامعه مهندسی شیمی ایران طی سال ۲۰۰۳ میلادی بیش از ۱۰۰ مورد گزارش شده است.

کلمات کلیدی: مجلات علمی، مهندسی شیمی، مقالات پژوهشی، مقالات ترویجی، خبرنامه، همایش

مقدمه

جامعه مهندسی شیمی همچون گرایش‌های دیگر مهندسی در سه بخش آموزشی، پژوهشی و صنعتی مشغول فعالیت و ایفای نقش می‌باشد. بخش آموزشی مهندسی شیمی در سه مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد، و دکترا در ۲۳ گروه آموزشی در دانشگاه‌های دولتی [۱] و حدود ۱۴ گروه آموزشی در دانشگاه‌های آزاد با بهره‌گیری از توان ۲۸۰ نفر عضو هیات علمی تمام وقت مشغول فعالیت می‌باشد. مطابق آمار سال ۱۳۸۱ مجموع تعداد دانشجویان ورودی به این رشته بالغ بر ۱۸۰۰ نفر است که حدود نیمی از این تعداد در دانشگاه‌های آزاد پذیرفته می‌شوند [۲]. همچنین تعداد دانشجویان ورودی به مقطع کارشناسی ارشد سالیانه حدود ۳۶۰ نفر برآورد شده است [۲] که تنها حدود ۵٪ از این تعداد در دانشگاه‌های آزاد و مابقی در دانشگاه‌های دولتی به تحصیل اشتغال دارند. تعداد دانشجویان ورودی به مقطع دکتری در هر سال دارای نوسانات زیادی است و بدین لحاظ ارائه آمار ورودی این مقطع قابل اعتنا نیست. البته طی آمارگیری جداگانه‌ای که توسط نگارنده در سال ۱۳۸۳ بعمل آمده است مجموع تعداد دانشجویان دکتری مهندسی شیمی که در حال حاضر در گروه‌های مهندسی شیمی کشور به تحصیل اشتغال دارند بالغ بر ۱۶۹ نفر برآورد گردیده است.

فعالیت‌های تحقیقاتی و پژوهشی مهندسی شیمی در هر سه بخش آموزشی، پژوهشی و صنعتی صورت می‌پذیرد. بعبارت دیگر پروژه‌های تحقیقاتی هم در دانشگاه‌ها و هم در پژوهشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی، و هم در کارخانجات و گروه‌های صنعتی در دست تعریف و اجراست. البته مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده‌ها، پژوهشگاه‌ها، سازمانهای پژوهشی، مراکز تحقیق و توسعه صنعتی، و اخیراً نیز پارکهای فناوری بطور ویژه برای اجرای پروژه‌های تحقیقاتی احداث گردیده‌اند که مهندسان شیمی نیز به فراخور نیاز و رشته تخصصی خود در این مراکز مشغول فعالیت می‌باشند.

لیستی از مراکز تحقیقاتی مطرح کشور که بنحوی با فعالیت‌های جامعه مهندسی شیمی مرتبط می‌باشند در جدول شماره ۱ ارائه شده است.

جدول ۱- فهرست اسامی تعدادی از مراکز تحقیقاتی مرتبط با حرفه مهندسی شیمی

ردیف	نام مرکز	شهر احداث و سازمان مربوطه
۱	انستیتو تحقیقات تغذیه‌ای و صنایع غذایی	تهران، انجمن متخصصان علوم و صنایع غذایی
۲	انستیتوپاستور ایران	تهران، وزارت بهداشت درمان
۳	پژوهشگاه نیرو	تهران، وزارت نیرو
۴	پژوهشکده توسعه صنایع شیمیایی ایران	تهران، جهاد دانشگاهی
۵	مرکز تحقیقات موسسه استاندارد	کرج، موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران
۶	پژوهشگاه پلیمر و پتروشیمی	اتوبان تهران - کرج، شرکت ملی صنایع پتروشیمی
۷	پژوهشگاه صنعت نفت	شهر ری، وزارت نفت
۸	پژوهشگاه مواد و انرژی	شهریار، وزارت علوم
۹	پژوهشکده صنایع رنگ	تهران، وزارت علوم
۱۰	سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران	تهران و ۶ شهر مرکز استان، وزارت علوم
۱۱	مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران	تهران، وزارت علوم
۱۲	مرکز بین‌المللی علوم و تکنولوژی پیشرفته علوم محیطی	تهران
۱۳	مرکز پژوهش‌های شیمی و مهندسی شیمی ایران	تهران، وزارت علوم
۱۴	مرکز پژوهش و مهندسی جوش ایران	تهران، وزارت صنایع
۱۵	مرکز تحقیقات دارویی	اتوبان تهران - کرج، وزارت بهداشت درمان
۱۶	مرکز تحقیقات سیمان	تهران، دانشگاه علم و صنعت ایران
۱۷	مرکز ملی تحقیقات و مهندسی ژنتیک و تکنولوژی زیستی	تهران، وزارت علوم
۱۸	مؤسسه تحقیقات واکسن و سرم‌سازی رازی	کرج، وزارت جهاد کشاورزی
۱۹	مرکز تحقیقات سرامیک	کرج، وزارت صنایع
۲۰	مرکز تحقیقات صنایع معدنی	یزد، وزارت صنایع
۲۱	مرکز تحقیقات بیوشیمی و بیوفیزیک	تهران، دانشگاه تهران
۲۲	مرکز تحقیقات بیوشیمی و محیط زیست	تهران، دانشگاه صنعتی شریف
۲۳	مرکز تحقیقات سازمان محیط زیست	تهران، سازمان محیط زیست

فعالیت‌های صنعتی و تولیدی مرتبط با حرفه مهندسی شیمی در قالب صنایع شیمیایی و صنایع فرایندی گروه‌های بزرگی از صنایع کشور را تشکیل می‌دهد [۳]. در این ارتباط علاوه بر صنایع فرایندی که شامل صنایع نفت و گاز، آب و فاضلاب، چوب و کاغذ و تعداد قابل توجهی از سایر صنایع می‌باشند صنایع شیمیایی کشور نیز در ۱۴ گروه بزرگ دسته‌بندی شده‌اند [۳].

با توجه به مطالب و توضیحات فوق مشخص می‌شود که هر آنچه بعنوان انتشارات جامعه مهندسی شیمی تلقی می‌شود ضرورتاً توسط یکی از مراکز و ارگانهای فوق‌الذکر هدایت و منتشر می‌شود. انتشارات مزبور که از تعدد و تنوع بسیاری برخوردارند بر حسب ساختار نشریه به سه گروه عمده خبرنگار، علمی ترویجی، و علمی پژوهشی تقسیم می‌شوند. در این مقاله ضمن معرفی اجمالی سه گروه نشریه فوق سعی شده است تا مشخصات عمومی نشریات مزبور مورد بحث و بررسی قرار گرفته و ضعف‌ها و قوت‌های احتمالی مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد. شناسایی، دسته‌بندی، و تعیین نقش و مأموریت هر کدام از نشریات مرتبط با مهندسی

شیمی می‌تواند ضمن تاثیرگذاری بر فرایند ساماندهی نشر مطالب علمی در این حوزه، در تبیین وظایف و مسئولیتهای مورد انتظار از هر دو گروه ناشران و مخاطبان نقش بسزایی را ایفا نماید.

نشریات خبری مرتبط با مهندسی شیمی

خبرنامه‌ها و یا عبارتی نشریات خبری شامل مجلات و انتشاراتی هستند که صرفاً با هدف اطلاع رسانی و نقل اخبار و شرح ماقع تصمیمات و اقدامات اجرایی موسسات و سازمانها تولید و منتشر می‌شوند. این گروه از نشریات که عمدتاً توسط واحدهای روابط عمومی موسسات، شرکتهای، و نهادهای علمی تحقیقاتی و یا صنعتی بزرگ منتشر می‌شوند با تیراژ پایین و عموماً به تعداد اعضای کارکنان نهاد مزبور توزیع می‌شوند. از نقطه نظر محتوی، گرچه خبرنامه‌ها ممکن است حاوی اخبار وقایع و رویدادهای علمی باشند ولی شرح مطالب علمی در این نشریات جایگاهی ندارد و مطالب علمی از طریق این نشریات به سمع و نظر مخاطبان خود نمی‌رسند. برخی مشخصات عمومی نشریات خبری بشرح ذیل می‌باشد:

- ۱- تیراژ نشریات خبری کم و محدود است.
- ۲- پریرود نشر کوتاه و بعضاً روزانه و یا هفتگی است.
- ۳- حجم مطالب نشریات خبری محدود و کوچک است.
- ۴- هدف نشریات خبری صرفاً اطلاع رسانی است و بمنظور نشر تبلیغات موسسه، حفظ و ارتقای انگیزه و روحیه پرسنل، و بیان تهدیدها و موقعیتهای احتمالی در پیشرو منتشر می‌شود.
- ۵- از نقطه نظر نوع مصرف، نشریات خبری نوشته‌های یکبار مصرف تلقی می‌شوند. عبارتی مخاطبان، اینگونه نشریات را گردآوری و یا بایگانی نمی‌نمایند و لذا معمولاً از ساده ترین و ارزان ترین نوع کاغذ و چاپ برای این نشریات استفاده می‌شود.

۱. مطالب مندرج در نشریات خبری عمدتاً زمان مصرف دارند و تاریخ انقضای مطالب نقل شده بسیار کوتاه است.

۲. خبرنامه‌ها معمولاً بطور مجانی توزیع می‌شوند و دریافت کنندگان وجهی را در این ارتباط نمی‌پردازند. همچنین برخلاف سایر نشریات که مخاطبان آبونه می‌شوند و متقاضی دریافت نسخه‌های نشریه می‌باشند، نشریات خبری را ناشر توزیع می‌نماید. عبارتی در این گروه از نشریات، عمدتاً ناشر دغدغه نشر را دارد تا اینکه مخاطبان متقاضی دریافت نشریه باشند. بدین ترتیب هزینه تولید و نشر روی سایر هزینه‌های موسسه و نهاد ناشر سرشکن می‌شود.

فهرست و مشخصات عمومی تعدادی از نشریات خبری موسسات مرتبط با مهندسی شیمی در جدول ۲ ارائه شده است. همانگونه که از داده‌های این جدول ملاحظه می‌شود خبرنامه‌های معرفی شده عمدتاً بعنوان ارگان خبررسانی انجمن‌های علمی، دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و کارخانجات صنعتی ایفای نقش می‌نمایند.

جدول ۲- فهرست تعدادی از نشریات خبری موسسات مرتبط با مهندسی شیمی

ردیف	نام نشریه	صاحب امتیاز	مدیر مسئول	سردبیر	نشانی، تلفن، فکس، پست الکترونیکی
۱	انجمن احتراق ایران خبرنامه	انجمن احتراق ایران	رئیس انجمن	دبیر انجمن	تهران، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده فنی و مهندسی، صندوق پستی: ۱۴۳-۱۴۱۱۵ تلفن: ۸۰۱۱۰۰۱، داخلی: ۳۹۶۲ و ۳۳۵۲
۲	پیام خبرنامه	دانشگاه علم و صنعت ایران	دکتر داوود عرب خابوری	دکتر داوود عرب خابوری	روابط عمومی دانشگاه علم و صنعت ایران نشانی اینترنت: www.iust.ac.ir
۳	پیام انجمن ژنتیک ایران ماهنامه خبری	انجمن ژنتیک ایران	دکتر محمدعلی ملبویی	دکتر محمدعلی ملبویی	تهران، خیابان انقلاب، خیابان قدس، کوچه شهید عباس شفیعی، شماره ۱۵ تلفن و فاکس: ۶۴۱۵۱۴۰ پست الکترونیکی: igs@nrcgeb.ac.ir
۴	پیام بهران دو ماهانه علمی، خبری	شرکت نفت بهران (سهامی عام)	شورای نویسندگان		تهران، خیابان خالد اسلامبولی، خیابان بیست و یکم، شماره ۲/۱ کدپستی: ۱۵۱۳۹، ص پ: ۱۵۸۱۵/۱۶۳۳ تلفن: ۵۷۱۲۹۰۷ پست الکترونیکی: info@behranoil.com
۵	پیام سطح خبری	زیر نظر هیات مدیره انجمن علوم و تکنولوژی سطح ایران		فخرالدین اشرفی زاده	دانشگاه صنعتی اصفهان، دانشکده مهندسی مواد، کدپستی: ۸۴۱۵۴ تلفن و نمابر: ۳۹۱۲۷۸۷-۳۱۱-۰
۶	خبرنامه انجمن پلیمر ایران	انجمن علوم و مهندسی پلیمر ایران	عباس عباسی ایبانی	اعظم رحیمی	تهران، خیابان فاطمی غربی، خیابان شهید اعتمادزاده، پلاک ۹، طبقه سوم، صندوق پستی: ۱۴۱۸۵/۴۵۸ تلفن/نمابر: ۶۰۲۶۰۴۱ پیام نگار: IPJ@ www.dci.co.ir
۷	خبرنامه هفتگی صنایع و معادن	نشریه داخلی وزارت صنایع و معادن	قاسم خرمی	مسوول تحریریه: سارا اکبری	خیابان سمیه غربی، ساختمان شماره ۱، وزارت صنایع و معادن، طبقه سوم، اداره کل روابط عمومی چاپ بهمن، لیتوگرافی درنا
۸	خبرنامه دانشگاه علم و صنعت ایران	دانشگاه علم و صنعت ایران	دکتر داوود عرب خابوری	دکتر داوود عرب خابوری	دانشگاه علم و صنعت ایران، روابط عمومی وب سایت: www.iust.ac.ir
۹	خبرنامه انجمن متخصصین علوم و صنایع غذایی ایران	انجمن متخصصین علوم و صنایع غذایی ایران	دکتر سیدمحمد حسینی	مهندس محمدرضا جمشیدی	تهران، خیابان ولیعصر، روبروی سه راه زعفرانیه، شماره ۱۷۵۳ تلفن: ۲۷۱۷۱۱۳-۲۷۲۶۲۰۰ دورنگار: ۲۷۱۳۷۶۸
۱۰	دنیای مواد فصلنامه علمی، دانشجویی	بخش دانشجویی انجمن مهندسان مواد و متالوژی	مهرشاد صنمی	مینو کلانتری	تهران، نارمک، دانشگاه علم و صنعت ایران، دانشکده مواد، هفته نامه دنیای مواد، ص پ: ۱۱۷۱۱۵-۳۴۶ تلفن: ۰۹۱۱۲۹۶۱۲۴۴-۰۹۱۱۲۹۶۱۲۴۴ نمابر: ۷۸۹۹۳۹۹ پست الکترونیکی: Material-word@engineer.com

ردیف	نام نشریه	صاحب امتیاز	مدیر مسئول	سر دبیر	نشانی، تلفن، فکس، پست الکترونیکی
۱۱	رآکتور نشریه علمی-فرهنگی-هنری	نشریه دانشجویی مهندسی شیمی	سمیه مهرابی	حسین ادب	سمنان، دانشگاه سمنان، دانشکده فنی و مهندسی، انجمن علمی مهندسی شیمی تلفن: ۳۳۳۴۲۰۱ داخلی: ۲۹ پست الکترونیکی: Che_eng_sem@yahoo.com
۱۲	صنایع مهندسی خبرنامه	انجمن مهندسی صنایع ایران	مهندس محمد رضا صمدزاده	هومن اهرامی	تهران، صندوق پستی: ۳۳۶۵-۱۵۸۷۵ تلفکس: ۸۵۰۱۳۳۸ پست الکترونیکی: info@IIIEnet.org
۱۳	صنعت باتری سازی ایران فصلنامه خبری، آموزشی	شرکت سهامی باتری سازی نیرو	مهندس سیدمصطفی طباطبایی منش	سید مجتبی طباطبایی	تهران، میدان نوبنیاد، لبتدای بزرگراه شهیدبابایی، شرکت سهامی باتری سازی نیرو، ص پ: ۳۶۱-۱۹۵۷۵ تلفن: ۲۵۸۱۷۰۸ شماره: ۲۵۴۷۰۳۳ پست الکترونیکی: info@sabanews.com
۱۴	ویژه نامه پژوهش یار	موسسه آموزشی و تحقیقاتی صنایع دفاعی	سید علی حسینی تاش	دبیر: ناصر احسانی	تهران، لویزان پژوهشگاه علوم و تکنولوژی دفاعی، مرکز اطلاع رسانی و انفورماتیک، ص پ: ۱۹۳۹۵/۳۱۳۹ تلفن: ۲۹۳۲۸۹۱
۱۵	مشعل خبری	وزارت نفت	سید محمد صحفی	مهرداد امیر غیاثوند	تهران، خیابان طالقانی، ساختمان مرکزی وزارت نفت، طبقه ۳ تلفن: ۶۴۱۵۱۲۸-۶۴۱۳۳۶۴ شماره: ۶۴۶۹۸۸۸ پست الکترونیکی: Mashal@nioc.org وب سایت: http://www.nioc.org/mashal
۱۶	نشریه مهندسی شیمی	نشریه دانشجویی مهندسی شیمی دانشگاه محقق اردبیلی	عادل سیروسی	میلاد طالبیان	اردبیل، دانشگاه محقق اردبیلی، صندوق پستی: ۱۷۹، انجمن علمی دانشجویان مهندسی شیمی تلفکس: ۵۵۱۲۸۰۴-۰۴۵۱ پست الکترونیکی: mohaghegh_chemical_engineering@yahoo.com

نشریات علمی ترویجی مرتبط با مهندسی شیمی

برخلاف نشریات خبری و نشریات علمی پژوهشی که ارائه یک تعریف واضح و مشخص برای آنها به سهولت میسر است ارائه تعریفی جامع و مشخص که بروشنی اهداف و ماموریت های نشریات علمی ترویجی را نیز تبیین کند کار بسیار مشکل و پرمسئله ای است. در عین حال هر تعریفی که در این خصوص ارائه شود به احتمال قوی از سوی بخشی از دست اندرکاران ممکن است مورد تشکیک و یا نقد و اصلاح قرار گیرد. علی ایحال نشریات علمی ترویجی را ولو با قدری تقریب می توان چنین توصیف نمود که نشریاتی است که عمدتاً حاوی مقالات علمی ترویجی است. از طرفی مقالات علمی ترویجی به مقالاتی اطلاق می شود که با هدف طرح و در میان گذاری موضوعات آموزشی، پژوهشی، اقتصادی، تکنولوژیکی و امثالهم، با هدف ترویج و توسعه بخشی از علوم کاربردی و بررسی و نقد شیوه های اجرای موفق ایده ها به رشته تحریر در می آیند. بدین لحاظ مقالات علمی ترویجی می توانند مروری، ترجمه ای، و یا گردآوری مطالب از سایر نوشته ها و گزارش های علمی تحقیقی باشند. از طرفی برخلاف مقالات علمی پژوهشی که می بایست دارای اصالت بوده و در نوع خود حاوی نوآوری و نتایج صرفاً جدید باشند مقالات علمی ترویجی می توانند بیان کننده مطالب تکراری اما برای

اهداف جدید باشند. عبارتی مقالات علمی ترویجی با هدف تهییج، ترغیب و تحریص خواننده به انجام اقدامی و جهت‌دهی وی برای تعجیل در اقدام به امری و یا برحذر داشتن وی از وارد شدن در موضوع و یا محیطی به رشته تحریر در می‌آیند. برای مثال با تبیین و توصیف وجوه مختلف کمی و کیفی یک تکنولوژی بخصوص در فرآوری و تولید یک ماده مورد نظر می‌توان ذهن خواننده را نسبت به استفاده و یا عدم استفاده از تکنولوژی مزبور برای تولید آن ماده جهت داد. بدین لحاظ مقالات علمی ترویجی که با استفاده از تمامی منابع علمی موجود و در اختیار، از جمله مقالات علمی پژوهشی، محتویات نشریات خبری، کتابها، بانکهای اطلاعاتی و امثالهم نگاشته می‌شوند نقش اصلی و محوری را برای جلب مخاطبان در سرمایه‌گذاری و وارد شدن در حیطه‌های مطلوب و مورد نیاز ایفا می‌نمایند. از باب تبیین بیشتر خصوصیات مقالات ترویجی و بیان تفاوت این مقالات با مقالات پژوهشی می‌توان چنین گفت که مقالات پژوهشی هر کدام صرفاً بیان‌کننده جزئیات روش و نتایج یک تحقیق خاص می‌باشند در حالی که مقالات ترویجی اولویتهای انجام و یا عدم انجام تحقیقات در زمینه‌های مختلف را با مخاطبان در میان می‌گذارند. از مجموعه تعاریف فوق ویژگیهای مشروحه ذیل برای مقالات و نشریات علمی ترویجی متصور است:

- ۱- طیف خواننده و مخاطب نشریات علمی ترویجی بسیار گسترده و متنوع است. بر خلاف مخاطبان مقالات علمی پژوهشی که صرفاً یک گروه بسیار محدود را شامل می‌شود، مخاطبان مقالات علمی ترویجی طیف گسترده‌ای از دانش پژوهان را از دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و مراکز صنعتی در برمی‌گیرد.
- ۲- مطالب نشریات علمی ترویجی صرفاً به خبر و یا مقاله منتهی نمی‌شود و مطالب متنوعی را از قبیل معرفی، گزارش، مصاحبه، تبلیغات، مقالات و اخبار شامل می‌شود.
- ۳- تیراژ نشریات علمی ترویجی بسیار بالا و انبوه است و معمولاً برخلاف نشریات خبری و یا پژوهشی که با مخاطبان محدودی در تماس است کل جمعیت یک جامعه تخصصی در کشور را شامل می‌شود.
- ۴- حجم محتویات نشریات علمی ترویجی در عین حال که متغیر است ولی حجم قابل توجهی را بخود اختصاص می‌دهد. در حال حاضر تعداد صفحات نشریات علمی ترویجی در کشور رقمی بالغ بر ۶۰ الی ۱۰۰ صفحه را شامل می‌شود.
- ۵- مخاطبان و مشتریان نشریات علمی ترویجی معمولاً افراد و اشخاص حقیقی هستند که برای دریافت نشریه آبونه می‌شوند و حق آبونمان سالیانه می‌پردازند.
- ۶- پربود نشر مجلات علمی ترویجی ترجیحاً یکماه است اگر چه دلیل محدودیت‌ها و بروز برخی مشکلات اجرایی ممکن است این نشریات بطور دو ماهانه و یا حتی فصلنامه نیز منتشر شوند.
- ۷- تاریخ مصرف محتویات مجلات علمی ترویجی نسبتاً طولانی است و موضوعات مطرح شده برای مدت قابل توجهی می‌توانند مورد ملاحظه و عملکرد مخاطبان قرار گیرند.
- ۸- نشریات علمی ترویجی ناچارند رابطه گسترده و دو سویه‌ای را با صاحبان صنایع و مشاغل ایجاد و برقرار نمایند. در این ارتباط تنها آن گروه از مجلات علمی ترویجی که ترکیب متعادلی از کارشناسان را از بخش‌های دانشگاهی، پژوهشی و صنعتی در کادر خود جذب نمایند به موفقیت‌های شایانی دست می‌یابند.

فهرست و مشخصات عمومی تعدادی از نشریات علمی ترویجی مطرح کشور که با حرفه مهندسی شیمی مرتبط هستند در جدول ۳ ارائه شده است. همانگونه که از مشخصات این نشریات برمی آید نشریات علمی ترویجی با مرکزیت ارگانهای دانشگاهی، تحقیقاتی، صنعتی، و یا انجمن های علمی ایجاد شده اند.

جدول ۳- فهرست تعدادی از نشریات علمی ترویجی مرتبط با مهندسی شیمی

ردیف	نام نشریه	صاحب امتیاز	مدیر مسئول	سردبیر	نشانی، تلفن، فکس، پست الکترونیکی
۱	آب و محیط زیست علمی، فنی، اجتماعی و فرهنگی	شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور	معاون وزیر نیرو در امور آب و فاضلاب شهری	مهندس محمدحسن مولایی	تهران، خیابان دکتر شریعتی، بالاتر از استاد مطهری. کوچه شهید شکرایی، شماره ۸، کدپستی: ۱۵۶۷۶ تلفن: ۸۴۳۵۹۶۷، دورنگار: ۸۴۰۰۵۶۴ پست الکترونیکی: ABFAMGZ@NWW.CO.IR
۲	انسان و محیط زیست	انجمن متخصصان محیط زیست	دکتر مجید عباسپور	دکتر سیمین ناصری	تهران، بلوار اشرفی اصفهانی، بعد از پل همت، نبش پونک ۱، مجتمع حکیم، طبقه ۵، واحد ۲۶ تلفکس: ۴۴۴۷۹۸۲
۳	استاندارد اقتصادی، علمی، فرهنگی	مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران	منصور گیتی پیمان	شمس الدین حیدری	تهران، میدان ولیعصر، کوچه شهید شهامتی (هروی)، شماره ۱۴، ص پ: ۱۵۸۷۵-۴۶۱۸ تلفن: ۸۸۰۲۲۷۶-۹، فاکس: ۸۹۰۹۳۰۸-۹ نشانی پایگاه اطلاعاتی مؤسسه استاندارد: WWW.ISIRI.COM و WWW.ISIRI.ORG
۴	اقتصاد فردا ماهنامه تخصصی انرژی	حوری دهقان شاد	حوری دهقان شاد	شهرام اخلاص پور	تهران، خیابان احمد قصیر، کوچه دوازدهم، پلاک ۲۷، واحد پنجم تلفن: ۸۷۳۶۰۲۷، فاکس: ۸۷۳۰۱۶۲
۵	اقتصاد انرژی ماهنامه	انجمن اقتصاد انرژی ایران	سیدغلامحسین حسن تاش	ابراهیم قزوینی	خیابان وحید دستگردی، شماره ۲۰۳، طبقه چهارم، واحد ۱۳ تلفن: ۲۲۶۲۰۶۱-۲، نمابر: ۲۲۶۲۰۶۴ پست الکترونیکی: Publication@iraee.org
۶	احداث صنعت سیمان ماهنامه علمی، آموزشی، فنی و اقتصادی	خانم فرخ گلکار	مجتبی گلرو	مجتبی گلرو	تهران، خیابان سپهبد قرنی، نبش خیابان شهید کلانتری، شماره ۱۴۹ ص پ: ۱۵۸۴۵-۳۶۶۹، کدپستی: ۱۵۸۴۵ تلفن: ۸۸۳۳۸۵۵، نمابر: ۸۸۳۳۸۶۱
۷	الماس	مهندس محمدرضا سلطانی	مهندس محمدرضا سلطانی	سید رضا سیدزاده	تهران، خیابان کارگر شمالی، نرسیده به بلوار کشاورز، ساختمان گل (۱۶۹)، طبقه سوم، واحد ۲۹
۸	بسپار	پژوهشگاه پلیمر	سید محمود کشیریها	تبسم علیزاد منیر	تهران، صندوق پستی: ۱۸۹۳۵/۱۴۷ تلفن: ۵۰۲۶۳۳۶-۵۰۲۶۳۳۶، دورنما: پست الکترونیکی: baspar@iran.polymer.com
۹	بهساز انرژی	مهندس محمدعلی شریعتمداری	مهندس محمدعلی شریعتمداری	مهندس محمدعلی شریعتمداری	تهران، بزرگراه رسالت، استاد حسن بنا شمالی، کوچه شهید مرادی، پ ۴ تلفن: ۲۳۰۴۲۷۶-۷، دورنگار: ۲۵۲۴۴۲۷ پست الکترونیکی: Behsaz_Energi@yahoo.com

ردیف	نام نشریه	صاحب امتیاز	مدیر مسئول	سر دبیر	نشانی، تلفن، فکس، پست الکترونیکی
۱۰	پیک سیمان فصلنامه علمی، آموزشی، مدیریتی	سیمان آبیگ	سیدعطالله سیدان	محمود حاجی شریف	مرکز آموزشی مجتمع صنعتی سیمان آبیگ آدرس کارخانه: کیلومتر ۸۰ جاده تهران- قزوین مجتمع سیمان آبیگ تلفن: ۰۶۰-۳۱۳۰۴۵۹-۳۱۳۰(۰۲۱)، مستقیم: ۳۱۳۰۵۴۱-۳۱۳۰(۰۲۱)، نمابر: ۰۲۱-۳۱۳۰۶۰۳
۱۱	پوست و مو	مهندس محمودرضا موثقی	مهندس محمودرضا موثقی	گروه مشاوران	خیابان استاد مطهری، خیابان فجر، کوی مداین، شماره ۶۶ تلفن: ۸۳۰۰۱۲۱-۲ نمابر: ۸۸۴۵۴۰۱
۱۲	پلاستیک	احمدعلی ساعت نیا	احمدعلی ساعت نیا	احمدعلی ساعت نیا	خیابان دکتر شریعتی، بین سمیه و آمل، ساختمان جواهری، طبقه اول، شماره ۱۲، کدپستی: ۱۶۱۱۸۳۳۵۳۷، ص پ: ۱۶۴۱۵-۵۸۶
۱۳	توسعه صنایع بهشهر ماهنامه	شرکت توسعه صنایع بهشهر	مسعود پورسلطان محمدی	شورای نویسندگان	تهران، میدان آرژانتین، خیابان شهید احمد قصر، خیابان هفدهم، شماره ۵ تلفن: ۴-۸۷۱۵۲۲۳ نمابر: ۸۷۱۲۲۲۷
۱۴	تهویه مطبوع	مهندس آزیتا دادگستری	مهندس آزیتا دادگستری	مهندس محمدحسین دهقان	تهران، صندوق پستی: ۱۴۳۳۵-۴۱۶ تلفکس: ۴۸۰۵۸۸۹
۱۵	خورنوش	مهندس محمودرضا موثقی	مهندس محمودرضا موثقی	گروه مشاوران	خیابان استاد مطهری، خیابان فجر، کوی مداین، شماره ۶۶ تلفن: ۸۳۰۰۱۲۱-۲ نمابر: ۸۸۴۵۴۰۱
۱۶	ریخته‌گری	جامعه ریخته‌گران ایران	زیرنظر گروه انتشارات، مدیر اجرایی: دکتر مهدی دیوانداری		تهران، خیابان بهار شمالی، شماره ۲۰۰، جامعه ریخته‌گران ایران، کدپستی: ۱۵۷۳۶، ص پ: ۱۵۷۴۵-۵۸۹ تلفن: ۸۸۲۴۹۲۷ فاکس: ۸۸۲۳۴۹۰
۱۷	رهیافت فصلنامه علمی و پژوهشی	شورای پژوهشهای علمی ایران	دکتر رضا مکنون (دبیرشورا)	دکتر فاضل لاریجانی	تهران، میدان آفریقا، خیابان الوند، شماره ۳۱، ص پ: ۱۴۱۵۵-۶۵۷۴ کدپستی ۱۵۱۶۶ تلفن: ۸-۸۷۷۰۴۳۶ فاکس: ۸۷۷۶۰۵
۱۸	شکرشکن ماهنامه خبری - تخصصی	شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی	محدباقر گلستان	محمدرضا شهری	تهران، خیابان برزیل شرقی، پلاک ۶۰ صندوق پستی: ۱۴۱۵۵/۶۴۸۹ تلفن: ۸۷۹۸۷۰۴ فاکس: ۸۷۷۲۳۰۶
۱۹	شیمی و توسعه ماهنامه	دکتر محمدحسین رفیعی فنود		شورای سردبیری	تهران، خیابان ولیعصر، روبروی پارک ملت، خیابان شهید عاطفی، پلاک ۲۷، طبقه اول تلفن: ۲۰۱۲۱۵۶ فاکس: ۲۰۱۴۹۷۹
۲۰	شمس	شرکت مهندسی و ساختمان صنایع نفت	محمدحسین نورشاهی	جواد تعویضی	تهران، کامرانیه جنوبی، کوچه پیروز، شماره ۲ کدپستی: ۱۹۳۷۹۵۱۱۸۳ ص پ: ۱۶۳۱۵/۱۸۸ تلفن: ۲۲۱۱۸۹۷

۲۱	صنایع آرایشی و بهداشتی ماهنامه	مهندس محمودرضا موثقی	مهندس محمودرضا موثقی	گروه مشاوران	تهران، خیابان استاد مطهری، خیابان فجر، کوی مداین، پلاک ۶۶، طبقه اول تلفن: ۲-۸۳۰۰۱۲۱، شماره: ۸۸۴۵۴۰۱
۲۲	صنعت روغن نباتی	شرکت سهامی خاص توسعه کشت دانه‌های روغنی	عباس حاجی‌زاده	عباس حاجی‌زاده	تهران، خیابان احمد قصیر (بخارست)، کوچه چهارم، پلاک ۲۰ تلفن: ۷۵-۸۵۰۰۰۷۳ فاکس: ۸۵۰۰۰۷۲
۲۳	صنعت آبکاری فصلنامه آموزشی خبری و پژوهشی	شرکت تعاونی صنایع آبکاری ایران	عبدالحمید سیفی نهبانندی	دکتر مریم کارگر راضی	تهران، خیابان سمیه، بین مفتوح و فرصت، ابتدای خیابان رامسر، شماره ۱۴۳، طبقه اول، واحد دوم، کدپستی: ۱۵۸۱۸، ص پ: ۱۴۴۷-۱۵۸۱۵ تلفن: ۸۸۱۱۹۰۵ شماره: ۸۳۰۷۶۴۳ پست الکترونیکی: info@Abkari-j.com
۲۴	علم و آینده	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	دکتر فتح‌الله مضطرزاده	غلامرضا بیات	تهران، میدان آرژانتین، خیابان اهورامزدا، پلاک ۱۶، طبقه ۳، ک پ: ۱۵۱۶۹۴۳۶۱۶ تلفن: ۸۷۷۱۶۲۶ شماره: ۸۷۷۳۳۵۲
۲۵	فرایند	نشریه دانشجویی دانشگاه صنعتی شریف	دکتر داوود رشتچیان	میثم بخشایشی راد	تهران، دانشگاه صنعتی شریف، دانشکده مهندسی شیمی و نفت تلفن: ۶۱۶۵۴۴۷ شماره: ۶۰۲۲۸۵۳ پست الکترونیکی: farayand@che.sharif.edu
۲۶	فصلنامه آموزش مهندسی ایران	فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران	دکتر محمود یعقوبی	دکتر پرویز دوامی	تهران، تجریش، خیابان دربند، کوچه شاهمادی، پلاک ۱۹، فرهنگستان علوم، ص پ: ۱۷۶-۱۹۷۳۵ تلفن: ۲۷۱۹۰۰۵ دورنگار: ۰۲۱۲۷۱۳۳۱۹ پست الکترونیکی: yaghoub@shirazu.ac.ir
۲۷	کامپوزیت	موسسه کامپوزیت ایران	دکتر محمود مهرداد شکریه	دکتر علیرضا خاوندی	موسسه کامپوزیت ایران، دانشگاه علم و صنعت ایران، صندوق پستی: ۱۸۸-۱۶۸۴۵ تلفن: ۷۳۹۱۲۸۸۷ شماره: ۷۴۹۱۲۰۶
۲۸	کشاورزی و صنعت	مهندس محمدحسین مدرس صادقی	مهندس محمدحسین مدرس صادقی	مهندس محمدحسین مدرس صادقی	تهران، ص پ: ۱۹۳۹۵/۶۶۵۷ تلفن: ۶۹۴۸۲۵۸ شماره: ۶۹۴۰۰۰۹
۲۹	مهندسی شیمی ایران	انجمن مهندسی شیمی ایران	دکتر جلال‌الدین شایگان	دکتر نظام‌الدین اشرفی‌زاده	تهران، نارمک، خیابان فرجام، دانشگاه علم و صنعت ایران، ص پ: ۱۶۸۴۵ تلفکس: ۷۳۹۱۲۷۴۷ پست الکترونیکی: jchemeng@iust.ac.ir
۳۰	نفت، گاز، پتروشیمی ماهنامه اقتصادی، تحلیلی، پژوهشی	مهندس عیسی فریدی	محمد خدآدی		تهران، بلوار کشاورز، روبروی بیمارستان ساسان، شماره ۱۰۶ تلفن و شماره: ۸۹۵۸۷۳۸
۳۱	نهاده نشریه علمی، آموزشی. اطلاع‌رسانی	وزارت جهاد کشاورزی	دکتر علیرضا مرشدی	مهندس قباد افشار	تهران، خ گاندی، کوچه چهارم، شماره ۴، دفتر روابط عمومی و امور بین‌المللی تلفکس: ۸۷۸۰۴۳۶ پست الکترونیکی: nahadeh@assc.ir

تهران، نارمک، دانشگاه علم و صنعت ایران، تلفن: ۷۴۹۱۲۲۶ نمابر: ۷۴۹۱۲۲۶ Yadiust@iust.ac.ir	فرح امینی	مهدی حاجی پور	نشریه انجمن دانش آموختگان دانشگاه علم و صنعت ایران	یادایامی	۳۲
--	-----------	---------------	--	----------	----

نشریات علمی پژوهشی مرتبط با مهندسی شیمی

نشریات علمی پژوهشی به مجلاتی اطلاق می‌شود که صرفاً به چاپ مقالات علمی پژوهشی مبادرت می‌ورزند. مقالات پژوهشی^۱ آن گروه از مقالاتی هستند که بیان‌کننده اهداف، روش انجام، و توصیف نتایج یک تحقیق علمی می‌باشند. مشخصات و کم و کیف "تحقیق علمی" در بسیاری از کتابهای روش تحقیق^۲ به تفصیل بیان شده است [۴]. مقالات علمی پژوهشی محققان مهندسی شیمی کشور در سه گروه از نشریات علمی پژوهشی داخلی و خارجی منتشر می‌شود:

الف: مجلات علمی پژوهشی بین‌المللی با اعتبار جهانی (ISI)

ب: مجلات علمی پژوهشی ایرانی با اعتبار جهانی (ISI)

ج: مجلات علمی پژوهشی ایرانی فاقد اعتبار و شناسایی جهانی

لیست اسامی مجلات گروه الف و یا عبارتی مجلات معتبر علمی پژوهشی خارجی ISI که مرتبط با تخصص مهندسی شیمی می‌باشند بانضمام آدرس این مجلات در کتابخانه‌های بزرگ و معتبر کشور، بنحو مطلوبی در یکی از شماره‌های مجله شیمی و مهندسی شیمی ایران قبلاً ارائه شده است [۵]. مقالات منتشره در این گروه در حال حاضر واجد بیشترین اعتبار علمی از نقطه‌نظر سیستم‌های ارزش‌گذاری می‌باشند. آمار اخذ شده توسط انجمن مهندسی شیمی ایران نشان می‌دهد که تعداد مقالات محققان و دانش‌پژوهان مهندسی شیمی کشور در این مجلات طی دو سال ۲۰۰۱ و ۲۰۰۲ میلادی مجموعاً ۱۷۱ مورد [۱] و همین رقم طی سال ۲۰۰۳ میلادی به ۱۰۲ مورد [۶] بالغ می‌شود.

بهر حال آمار مزبور که با دقت کافی نیز تهیه نشده است و قطعاً بدلیل مشکلات اجرایی فاقد منتشره می‌باشد، بیانگر سرانه تقریبی یک مقاله ISI به ازای هر ۳ نفر عضو هیات علمی مهندسی شیمی است.

آمار سرانه فوق‌الذکر در مقایسه با آمار مشابه سایر کشورها از موقعیت خوب و شایانی برخوردار نیست. بویژه با توجه به تعداد قابل توجه دانشجویان مقطع دکترای شاغل به تحصیل در دانشگاه‌های کشور انتظار می‌رود که سرانه مزبور طی سالهای آتی به رشد چشمگیری دست یابد.

فهرست اسامی نشریات علمی پژوهشی مرتبط با مهندسی شیمی کشور شامل هر دو گروه "ب" و "ج" در جدول ۴ ارائه شده است.

^۱Scientific Article

^۲Research Methodology

لازم به توضیح است که از ۲۰ مورد نشریات معرفی شده در این جدول فقط ۳ مورد یعنی نشریه انگلیسی پلیمر، نشریه انگلیسی دانشگاه شیراز، و نشریه انگلیسی شیمی و مهندسی شیمی ایران توانسته‌اند امتیاز ISI و یا اعتبار جهانی را کسب نمایند و مابقی صرفاً بعنوان نشریات علمی پژوهشی داخلی تلقی می‌شوند. از نقطه نظر موسسه ناشر لازم به ذکر است که اکثر این گروه از نشریات توسط دانشگاه‌های کشور پایه‌ریزی و منتشر شده‌اند. به همین دلیل و به پیروی از ساختار دانشگاه‌های کشور که تمامی رشته‌های علوم و مهندسی را در بر می‌گیرند مقالات منتشره در این مجلات نیز واجد گرایش بخصوصی نبوده و عموماً بصورت مخلوطی از تمام تخصص‌های موجود منتشر می‌شوند. البته طی سالهای اخیر حرکت جدیدی در جهت واگذاری نشر مقالات به انجمن‌های علمی تخصصی برنامه‌ریزی شده است که در صورت تدوین و تکمیل، به تخصصی شدن نشریات علمی پژوهشی کشور منجر خواهد شد. با توجه به مطالب فوق‌الذکر مجلات علمی پژوهشی واجد خصوصیات مشروحه ذیل قلمداد می‌شوند:

۱- محتویات نشریات علمی پژوهشی صرفاً تعدادی مقاله علمی است و هیچگونه مطلب دیگری از جمله اخبار، تبلیغات، آگهی و امثالهم در این نشریات درج نمی‌شود. تنها مطلب متفاوتی که در برخی از شماره‌های این نشریات چاپ می‌شود گزارش‌های تحقیقی^۳ است که نوعی مقاله علمی پژوهشی کوتاه تلقی می‌شود.

۲- مخاطبان نشریات علمی پژوهشی صرفاً محققان و دانش‌پژوهان همان رشته تخصصی می‌باشند که برای ساماندهی و برنامه‌ریزی تحقیق خود و برای استفاده از یافته‌های محققان قبلی به مقالات این نشریات مراجعه می‌کنند.

۳- مشتریان نشریات علمی پژوهشی اشخاص حقوقی شامل دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، شرکت‌های بزرگ صنعتی، و مخازن کتابخانه‌های بزرگ کشور هستند. عبارتی ارزش این گروه از نشریات به داشتن مجموعه‌ها و کلکسیون تمام شماره‌های منتشره است و داشتن تک شماره‌ها کمک چندان با ارزشی به محققان نمی‌کند.

۴- پیوند نشر نشریات علمی پژوهشی متفاوت است و بستگی به اهداف و برنامه‌های هیات تحریریه هر نشریه بخصوص دارد. معمولاً تعداد شماره‌های منتشره در هر سال بصورت یک مجله^۴ گردآوری و شماره‌گذاری می‌شوند.

^۳Research Note

^۴Volume

جدول ۴- فهرست تعدادی از نشریات علمی پژوهشی مرتبط با مهندسی شیمی

ردیف	نام نشریه	صاحب امتیاز	مدیر مسئول	سر دبیر	نشانی، تلفن، فکس، پست الکترونیکی
۱	Iranian Chemical Engineering Journal	انجمن مهندسين شيمي ایران	دکتر جلال‌الدین شایگان	دکتر جعفر توفیقي	دبيرخانه انجمن مهندسين شيمي ايران، ميدان فردوسی، خيابان شهيد موسوی، سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ايران، طبقه سيمماتاق ۳۲۹
۲	Iranian Journal of Science and Technology	دانشگاه شیراز	معاونت پژوهشی دانشگاه شیراز	دکتر محمود يعقوبی	دانشگاه شیراز، دبیرخانه مجله علوم و تکنولوژی تلفن: ۶۷۲۰۶۰ فکس: ۶۷۲۰۶۰ پست الکترونیک:
۳	International Journal of Engineering Science	دانشگاه علم و صنعت ایران	ریاست دانشگاه علم و صنعت	دکتر گلستانی‌فرد	دانشگاه علم و صنعت ایران، تلفن: ۷۴۵۱۱۸۱ شماره: ۷۴۵۳۱۹۷
۴	Iranica Scientia	دانشگاه صنعتی شریف	ریاست دانشگاه	دکتر ابوالحسن وفایی	تهران، خيابان آزادی، دانشگاه صنعتی شریف، دبیرخانه مجله
۵	Iranian Journal of Chemistry & Chemical Engineering	اداره مرکزی جهاد دانشگاهی	مرکز تحقیقات صنایع شیمیایی ایران	محمدنبی سربلوکی	تهران، صندوق پستی ۴۳۶۴-۱۴۱۵۵ شماره: ۰۰۹۸۲۱۶۴۹۶۴۲۸/۲۹-۶۴۰۲۸۸۲ پست الکترونیکی: ijcce@dcord.jd.ac.ir
۶	International Journal of Engineering	پژوهشگاه مواد و انرژی	پژوهشگاه مواد و انرژی	دکتر صدرنژاد	تهران، میدان آرژانتین، خ الوند، خيابان اهورامزدا، شماره ۱۶ تلفن: ۸۷۷۱۵۷۸ شماره: ۸۷۷۳۳۵۲ پست الکترونیکی: ije-ir.info,office@ije-ir.info
۷	Iranian Polymer Journal	پژوهشگاه پلیمر	دکتر احمد میرزاده	دکتر اعظم رحیمی دکتر حوری میوه‌چی	۱۵ کیلومتر تهران-کرج، بلوار پژوهش، روبروی باغ گیاه‌شناسی، پژوهشگاه پلیمر تلفن: ۴۵۸۰۰۷۷-۴۵۸۰۰۵۱
۸	Iranian Journal of Biotechnology	National Research Center for Genetic Engineering & Biotechnology		دکتر محمدحسین صنعتی	http://ijb.nrcgeb.ac.ir

تهران، نارمک، خیابان فرجام، دانشگاه علم و صنعت ایران، دانشکده مواد و متالورژی تلفکس: ۷۴۵۱۵۱۸ پست الکترونیکی: IJMSE@iust.ac.ir	دکتر پرویز دوامی	دکتر سرپولکی	انجمن مهندسان متالورژی	Iranian Journal of Materials Science & Engineering	۹
جاده قدیم قم، بلوار پژوهشگاه صنعت نفت، تأسیسات نفت ری، پژوهشگاه صنعت نفت، دفتر فصلنامه تحقیق، ص ب: ۴۱۶۳-۱۸۷۴۵	رستم مندگاریان	علی وکیلی	پژوهشگاه صنعت نفت	تحقیق فصلنامه	۱۰
اصفهان، خمینی شهر، دانشگاه صنعتی اصفهان تلفن: ۰۳۱۱-۳۹۱۲۸۷۸ دورنگار: ۰۳۱۱-۳۹۱۲۶۲۶	دکتر مجتبی ازهری	دکتر مجید ملکی	دانشگاه صنعتی اصفهان	استقلال	۱۱
تهران، خیابان کارگر شمالی، خیابان یکم، شماره ۱۸، ص پ: ۴۹۵-۱۴۳۹۵ تلفن: ۰۲۶۳۶۵-۸ دورنگار: ۶۳۹۷۳۵ پست الکترونیکی: info@fanni.info	علیرضا افشاری	محمد هادی نژاد حسینیان	دانشکده فنی دانشگاه تهران	دانشکده فنی	۱۲
تبریز، دانشگاه تبریز، دانشکده فنی، دفتر معاونت پژوهشی دانشکده فنی، ۱۶۴۷۱-۵۱۶۶۴ تلفن: ۰۴۱۱-۳۳۴۲۱۶۰ فاکس: ۳۳۶۳۳۷۷ پست الکترونیکی: joeng@tabrizu.ac.ir	دکتر سیدحسین حسینی	معاونت پژوهشی دانشگاه تبریز	رئیس دانشکده فنی	دانشکده فنی دانشگاه تبریز	۱۳
تهران، بزرگراه جلال آل احمد دانشگاه تربیت مدرس تلفکس: ۰۱۱۰۰۱ ۸۰۱۱۰۰۱ داخلی ۳۹۸۳	دکتر محمدتقی احمدی	دکتر غلامحسین لیاقت	دانشگاه تربیت مدرس	دانشگاه تربیت مدرس	۱۴
تهران، خ انقلاب، خ قدس، خ بزرگمهر، شماره ۹۷، پژوهشکده توسعه صنایع شیمی ایران، دفتر مجله شیمیایی و مهندسی شیمی ایران	محمدنبی سربلوقی	پژوهشکده توسعه صنایع شیمیایی ایران	جهاد دانشگاهی	شیمی و مهندسی شیمی ایران	۱۵
تهران، خیابان کریم خان زند، روبروی خیابان ایرانشهر، نبش کوچه عسجدی، شماره ۱/۵۳، طبقه ۶، کدپستی ۱۵۸۵۶، ص ۱۵۸۵۸/۳۵۵	محسن قانع بصیری	پرویز بیات	انجمن مدیریت ایران	مدیریت علمی - پژوهشی - اطلاع‌رسانی	۱۶
تهران، ۱۴۴۷۷ کوی نصر (گیشا)، خیابان ۲۱ (شهید طهماسبی)، پلاک ۲، واحد ۹، انجمن مهندسیین متالورژی ایران، ص پ: ۵۳۹-۱۴۴۵۵ تلفن: ۸۲۵۸۴۸۷-۸۲۶۰۹۶۳ نمابر: ۸۲۶۰۹۶۳ پست الکترونیکی: isme@noavar.com	دکتر جلال حجازی	دکتر پرویز دوامی	انجمن مهندسیین متالورژی ایران	مهندسی متالورژی فصلنامه پژوهشی، آموزشی و صنعتی	۱۷
تهران، دانشگاه علم و صنعت ایران، صندوق پستی: ۱۶۶-۱۶۸۴۵ تلفن و نمابر: ۷۴۵۱۰۹۵ پست الکترونیکی: JIME@SUN.IUST.AC.IR	دکتر محمود مهرداد شکرپه	دکتر محمدحسن شجاعی فرد	دانشگاه علم و صنعت ایران	مهندسی مکانیک ایران علمی، پژوهشی	۱۸

۱۹	محیط شناسی	دانشکده محیط زیست دانشگاه تهران	دکتر سیدحسین بحرینی	دکتر مجید مخدوم	تهران، دانشکده محیط زیست دانشگاه تهران، صندوق پستی: ۶۱۳۵-۱۴۱۵۵
----	------------	------------------------------------	------------------------	-----------------	---

همایش‌های علمی تخصصی مرتبط با مهندسی شیمی

در خصوص نشریات علمی جامعه مهندسی شیمی لازم به ذکر است که بخشی از آثار محققان این جامعه در همایش‌های متعددی از جمله سمینارها، کنفرانس‌ها، کنگره‌ها، سمپوزیوم‌ها و سایر همایش‌های ملی ارائه می‌شود. توضیح و تفسیر کم و کیف همایش‌های مرتبط با مهندسی شیمی در این مقال نمی‌گنجد و می‌بایست در نوشته‌ای مجزا به تفصیل مورد بحث و بررسی قرار گیرد. علی‌ایحال فهرستی از تعدادی از همایش‌های ملی مرتبط با مهندسی شیمی در جدول ۵ ارائه شده است. در این میان کنگره ملی مهندسی شیمی ایران بعنوان معتبرترین و شناخته شده‌ترین همایش ملی مهندسان شیمی کشور از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. تعداد مقالات دریافتی دبیرخانه این همایش، طی سال‌های اخیر بطور متوسط ۵۰۰ تا ۷۰۰ مورد گزارش شده است. جمع‌بندی آمار آثار علمی مهندسان شیمی که از طریق همایش‌های علمی منتشر می‌یابد نیازمند انجام تحقیق جداگانه‌ای است.

بررسی ضعف و قوت‌های آثار علمی مهندسان شیمی کشور

در جمع‌بندی آمار موجود از انتشارات علمی جامعه مهندسی شیمی کشور به این واقعیت پی می‌بریم که علیرغم تلاش بی‌وقفه اعضای این جامعه هنوز با آرمان‌های موردنظر فاصله زیادی داریم [۷]. در این ارتباط نشریات علمی ترویجی و علمی پژوهشی موجود نیازمند توجه و ارتقای کیفی و کمی می‌باشند. برای نشان دادن پاره‌ای ضعف‌های موجود، توجه به آمار انتشارات علمی دانشگاه علم و صنعت ایران برای مثال خالی از فایده نیست. آمار سرانه مقالات علمی در این دانشگاه در سال ۱۳۷۸ معادل ۱/۵ بوده که با کسب همین رقم، دانشگاه مزبور یکی از چند دانشگاه برتر کشور شناخته شده است. همچنین از مجموع مقالات گزارش شده فقط ۲۵٪ آنها در مجلات علمی پژوهشی و تنها ۱۰٪ این تعداد در مجلات بین‌المللی به چاپ رسیده است [۸].

در بخش مجلات علمی ترویجی از نقطه نظر کمی و تعداد مجلات منتشره وضعیت نسبتاً رضایتبخش است در حالی که از نقطه نظر کیفی مجلات مزبور هم بلحاظ عدم دریافت مقالات ترویجی قابل قبول و هم بلحاظ عدم اتخاذ اهداف و استراتژی^۵ مشخص رنج می‌برند. سند مدعای فوق ناتوانی ناشران این مجلات در فروش نشریه به مخاطبان و مشتریان خود می‌باشد. در این ارتباط لازم به ذکر است که اکثر مجلات علمی ترویجی موجود بصورت هدایی تقدیم خوانندگان خود می‌گردد و این در حالی است که تمامی نشریات مزبور بنگاه‌های ضررده گزارش شده‌اند. به زعم نگارنده، بزرگترین عامل تضعیف و عقب ماندگی مجلات علمی ترویجی کشور عدم تلقی صحیح محققان و دانش‌پژوهان کشور از محتوی و فواید مقالات علمی ترویجی است. در این ارتباط سیاست نامتوازن دانشگاه‌ها و موسسات علمی تحقیقاتی کشور از نقطه نظر بها ندادن به این گروه از مقالات

^۵Vision & Mission

و صرف ارج نهادن به مقالات علمی پژوهشی و بویژه مقالات ISI موجب مزید بی توجهی کارشناسان صنعتی و دانشگاهی به این مقوله گردیده است. در این اثنا اذعان معاونت پژوهشی وزارت علوم به نیاز مبرم کشور به انتشار مجلات علمی ترویجی پرمحتوی [۹] نویدبخش اصلاح بینش نامطلوب فعلی است. در بخش مجلات علمی پژوهشی ضعف‌های موجود شکل و رنگ متفاوتی دارند. در این بخش عدم تخصصی بودن نشریات، عدم دستیابی ناشران به اخذ اعتبار بین‌المللی، و عدم وجود سیستم توزیع و نشر مناسب این مجلات از عمده ضعف‌های موجود می‌باشد. گواه این مدعا نیز عدم مراجعه محققان کشور به آثار منتشره محققان قبلی است که در قالب ضریب تاثیرگذاری^۶ بسیار پایین برای مجلات علمی پژوهشی کشور گزارش شده است.

امید است جامعه مهندسی شیمی کشور بعنوان یکی از گرایش‌های تخصصی مهندسی کشور و بعنوان گرایشی که در سال ۱۳۸۲ از نقطه نظر تعداد مقالات علمی رتبه اول را در کشور کسب نموده است، بتواند با هدایت پیش‌کسوتان و صاحب‌نظران این رشته در اسرع وقت گام‌های بلندی را در جهت ساماندهی انتشارات علمی اعضای این جامعه بردارد.

جدول ۵- فهرست تعدادی از سمینارها و همایش‌های ملی مرتبط با مهندسی شیمی

ردیف	عنوان همایش	موسسه برگزارکننده	آدرس دبیرخانه
۱	همایش ملی فرآوری و کاربرد مواد سلولزی	دانشگاه گیلان	استان گیلان، شهرک ولیعصر چوکا، پردیس شماره ۳، دانشکده فنی، ص پ: ۴۳۸۴۱-۱۱۹ تلفن: ۰۴۱۱-۱۸۲۴۶۵-۲۶۰۴ دورنگار: ۰۱۸۲۴۶۵-۲۶۰۰ آدرس وب: http://nicellulosic.ut.ac.ir پست الکترونیکی: nicellulosic@pages.ut.ac.ir
۲	هشتمین کنفرانس دینامیک شماره‌ها (سیالات)	دانشگاه تبریز	: تبریز، دانشکده فنی، گروه مهندسی مکانیک تلفن: ۰۴۱۱-۳۳۵۴۱۵۳ دورنگار: ۰۴۱۱-۳۳۵۶۰۲۶ آدرس وب: www.tabrizu.ac.ir/Fdynamics/index.htm پست الکترونیکی: Fdynamics@tabrizu.ac.ir
۳	سومین همایش ملی بیوتکنولوژی جمهوری اسلامی ایران	انجمن بیوتکنولوژی جمهوری اسلامی ایران	میدان آزادی، پردیس دانشگاه فردوسی مشهد، دانشکده کشاورزی، ساختمان اداری، ص پ: ۹۱۷۷۵-۱۷۷۴ تلفن: ۰۵۱۱-۸۷۹۶۸۴۱ دورنگار: ۰۵۱۱-۸۷۹۶۸۴۵ آدرس وب: http://biotech2003.um.ac.ir پست الکترونیکی: biotech2003@ferdowsi.um.ac.ir
۴	اولین کنفرانس توسعه منابع انسانی	موسسه مطالعات بهره‌وری و منابع انسانی	تهران، خیابان ولیعصر، روبروی جام جم، کوچه شهید طاهری، شماره ۱۵، موسسه مطالعات بهره‌وری و منابع انسانی، طبقه اول، ص پ: ۱۵۸۱۵/۳۷۱۹ تلفن: ۲۰۱۱۶۷۴-۲۰۱۱۶۹۸ فاکس: ۲۰۱۳۵۰۰ آدرس وب: http://www.IPHRD.com/HRDConf پست الکترونیکی: HRDConf@IPHRD.com

تهران، نارمک، دانشگاه علم و صنعت ایران، دانشکده مهندسی مواد و متالوژی، ص پ: ۱۱۱-۱۶۸۴۵ تلفن: ۷۸۹۹۳۹۹	انجمن سرامیک ایران	پنجمین کنگره سرامیک ایران	۵
میدان مادر، خیابان شاهنظری، پاساژ میرداماد، ط ۲، واحد ۸ تلفن: ۲۲۷۸۰۹۱-۲۲۷۳۴۹۵ فاکس: ۲۲۲۸۵۹۴ پست الکترونیکی: iranrd@iranrd.org آدرس وب: www.iranrd.net	وزارت صنایع و معادن	چهارمین همایش مراکز تحقیق و توسعه صنایع و معادن	۶
تلفن: ۰۳۱۱-۷۹۳۲۷۰۳ فاکس: ۰۳۱۱-۶۶۸۹۷۳۲ پست الکترونیکی: chem.env@ui.ac.ir آدرس وب: www.ui.ac.ir/chem.env	دانشگاه اصفهان	دومین سمینار ملی شیمی و محیط زیست	۷
تهران، سه راه طالقانی، خیابان خواجه نصیر، نبش کوچه مفیدی، ساختمان مفید، واحد ۸، مجله بسیار تلفن/فاکس: ۷۵۲۳۵۵۳-۷۵۳۳۱۵۸ پست الکترونیکی: baspar@iranpolimer.com	انجمن پلیمر ایران	همایش تخصصی فراملی IranCoat 2004	۸
پژوهشکده هوافضا، صندوق پستی: ۸۳۴-۱۴۶۶۵ تلفن: ۸۳۶۶۰۴۵ پست الکترونیکی: aero2004@ari.ac.ir	پژوهشکده هوافضا	پنجمین کنفرانس سراسری و دومین کنفرانس بین‌المللی انجمن هوافضای ایران	۹
انتهای شرقی اتوبان همت، خیابان شهید افشاری، پلاک ۳۲، پژوهشکده رنگ، ص پ: ۶۵۴-۱۶۷۶۵، کدپستی: ۱۶۶۵۶۱۸۴۸ تلفن: ۲۵۳۵۴۴۱ فاکس: ۲۵۳۵۲۰۶ پست الکترونیکی: seminar@icrc.ac.ir	پژوهشکده صنایع رنگ ایران	اولین سمینار تخصصی محیط زیست و رنگ	۱۰
تهران، تجریش، خیابان دربند، کوچه شاهمرادی، پلاک ۱۹، گروه مهندسی فرهنگستان علوم، ص پ: ۱۶۷/۱۹۷۳۵ تلفن: ۲۷۱۹۰۰۵-۲۷۱۳۳۱۹ فاکس: ۲۷۱۹۷۴۲(۰۲۱) پست الکترونیکی: INFO@IAS.AC.IR	فرهنگستان علوم	اولین همایش آینده مهندسی و صنعت در ایران	۱۱
تهران، میدان فردوسی، خیابان شهید موسوی، سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ایران، ط ۳، اتاق ۳۲۹ تلفن: ۸۳۲۰۲۵۳ فاکس: ۸۸۴۲۹۲۵	انجمن مهندسی شیمی و فرهنگستان علوم	اولین سمینار ملی راهکارهای توسعه فرهنگ زیست محیطی	۱۲
تهران، نارمک، خیابان فرجام، دانشگاه علم و صنعت ایران، دانشکده مهندسی شیمی، صندوق پستی: ۳۱۵-۱۶۸۴۵ تلفن: ۷۲۰۸۱۲۸ تلفکس: ۷۳۹۱۲۷۴۷ پست الکترونیکی: fertilizer@iust.ac.ir	انجمن مهندسی شیمی	اولین سمینار ملی توسعه صنایع کود شیمیایی و آفت‌کش‌های نباتی	۱۳
تهران، میدان فردوسی، خیابان شهید موسوی، سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ایران، ط ۳، اتاق ۳۲۹ تلفن: ۸۳۲۰۲۵۳ فاکس: ۸۸۴۲۹۲۵	انجمن مهندسی شیمی	اولین همایش ملی بازیافت ضایعات با واکنش شیمیایی	۱۴

تهران، نارمک، دانشگاه علم و صنعت ایران، مرکز تحقیقات آلومینیوم تلفن: ۷۴۹۱۱۰۳-۷۳۹۱۲۸۴۹ فاکس: ۷۸۹۶۶۲۷ پست الکترونیکی: Director@Iranian-Al-Cong.org	دانشگاه علم و صنعت ایران شرکت ملی آلومینیوم	همایش ملی صنعت آلومینیوم	۱۵
آدرس دبیرخانه	موسسه برگزارکننده	عنوان همایش	ردیف
تهران، خ باقرخان غربی، شماره ۶۲، شرکت مهندسی و تحقیقات صنایع لاستیک تلفکس: ۶۴۳۹۱۱۳ پست الکترونیکی: info@RIERCO.com	شرکت مهندسی و تحقیقات صنایع لاستیک	هفتمین همایش ملی لاستیک ایران	۱۶
تهران، خ فردوسی، خ کوشک، ارباب جمشید شمالی، شماره ۱۰۳، شرکت سیمان تهران، ساختمان شماره ۳ تلفکس: ۶۷۱۲۳۵۰ پست الکترونیکی: Concem50@tehrancement.com سایت اینترنتی: www.tehrancement.com	سیمان تهران	همایش بین‌المللی سیمان	۱۷
تهران، نارمک، خیابان فرجام، دانشگاه علم و صنعت ایران، دانشکده مهندسی شیمی، صندوق پستی: ۳۱۵-۱۶۸۴۵ تلفن: ۷۸۹۶۶۲۱-۷۸۹۶۶۲۰ تلفکس: ۷۸۹۶۶۲۰ پست الکترونیکی: ichec9@iust.ac.ir www.ichec9.com	دانشگاه علم و صنعت ایران	نهمین کنگره ملی مهندسی شیمی ایران	۱۸
تهران، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، دانشکده مهندسی شیمی	انجمن مهندسی شیمی ایران	پنجمین کنگره دانشجویی مهندسی شیمی	۱۹
تهران-کرج، بلوار پژوهش، روبروی باغ گیاه شناسی، پژوهشگاه پلیمر تلفن: ۴۵۸۰۰۷۷-۴۵۸۰۰۵۱	انجمن پلیمر ایران	ششمین همایش علوم تکنولوژی پلیمر ایران	۲۰
گروه مهندسی شیمی دانشگاه تربیت معلم آذربایجان پست الکترونیکی: inorganic8@azaruniv.edu www.azaruniv.edu	انجمن شیمی و مهندسی شیمی ایران	هشتمین کنفرانس شیمی معدنی ایران	۲۱
دانشکده شیمی، دانشگاه علوم پایه دامغان پست الکترونیکی: abctract@isobc.org www.isobc.org/othbcc	انجمن بیوشیمی فیزیک ایران	ششمین کنفرانس بیوشیمی فیزیک ایران	۲۲
تهران، بزرگراه جلال آل احمد، دانشگاه تربیت مدرس، ص:پ: ۳/۴-۱۴۱۱۵ تلفکس: ۸۰۱۱۰۰۱ (داخلی ۳۵۳۴) پست الکترونیکی: conf1@irsme.com www.irsme.com	دانشگاه تربیت مدرس	اولین کنفرانس مهندسی معدن ایران	۲۳

منابع و مراجع

۱. نظام‌الدین اشرفی‌زاده، آمار اعضای هیات علمی دانشکده‌ها و گروه‌های مهندسی شیمی دانشگاه‌های کشور، ویژه‌نامه مجله مهندسی شیمی ایران، سال دوم، شماره ۶، مردادماه (۱۳۸۲).
۲. نظام‌الدین اشرفی‌زاده و هومن ساوجی، نتایج آزمون کارشناسی ارشد مهندسی شیمی سال ۱۳۸۱ از زبان آمار، مجله مهندسی شیمی ایران، سال اول، شماره چهارم، ص ۱۲-۱۹، آبان‌ماه (۱۳۸۱).
۳. نظام‌الدین اشرفی‌زاده، مهرداد حسین‌زاده، معرفی صنایع شیمیایی کشور و موقعیت مهندسان شیمی، هشتمین کنگره ملی مهندسی شیمی ایران، دانشگاه فردوسی مشهد، آبان‌ماه (۱۳۸۲).
۴. نظام‌الدین اشرفی‌زاده، جزوه درس روش تحقیق، دانشکده مهندسی شیمی، دانشگاه علم و صنعت ایران، (۱۳۸۱).
۵. علی پورجوادی، مزده موسویون، فهرست نشریات تخصصی شیمی در دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی کشور، مجله شیمی، سال دوازدهم، شماره دوم، (۱۳۷۸).
۶. نظام‌الدین اشرفی‌زاده، آمار انتشارات مهندسان شیمی ایران در مجلات علمی تخصصی جهانی طی سال ۲۰۰۳ میلادی، مجله مهندسی شیمی ایران، سال سوم، شماره ۹، ص ۹۳-۹۷، اردیبهشت‌ماه (۱۳۸۳).
۷. نظام‌الدین اشرفی‌زاده، آموزش و پژوهش در مهندسی شیمی و چالش‌های در پیش‌رو در سال ۲۰۰۱ میلادی، مجله آموزش مهندسی ایران، شماره ۴، جلد ۲، ص ۲۹-۴۴، (۱۳۸۰).
۸. آمار ارائه شده توسط معاونت پژوهشی دانشگاه علم و صنعت ایران، سمینار ملی ساماندهی تحقیقات، دانشگاه علم و صنعت ایران، ۷۹/۹/۲۳.
۹. فراخوان اداره کل نشریات معاونت پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در خصوص اعلام نیاز کشور به مجلات علمی ترویجی در گرایش‌های تخصصی، (۱۳۸۳).